

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5
Negyedévre 2 50
Egy óra 1
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többzárú hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 80 kr.

Marjay Péter beszéde

— a képviselőház Március 16. ülésében. —

Nincs igazuk azoknak, a kik kifogásolják, hogy a földmivelési költségvetés tárgyalásához oly sok szónok jelentkezett. Nincs igazuk, mert mindenki tudja, hogy az összes kormányzati ágak között ez a legfontosabb. Nekünk Magyarországon a föld mindenünk. Ez adja minden jövedelmünket, ez tartja az egész magyar nemzetet. Magunk ellen való bűnös hanyagság lenne tehát e felett a legnagyobb fontosságú költségvetés felett csak úgy könnyedén átsiklani. (Helyeslés a szélsőbalon.)

T. képviselőház! Gáncsoskodó emberek mondják ezt, a kiknek soha semmi sincsen jól. Ismertem egy embert, a ki a városi képviselő testületi üléseken azt mondta minden tárgyhöz szólva: »Nem jól van! De mikor azt kérdezték tőle, mondja meg hát, hogyan lesz jól, azt felelte rá: »Az nem kérdés, hogy hogyan lesz jól, csak nem jól van.« Ilyen kötekedő természetű embereknek itten nincsen semmi sem jól. Ha sokan szólnak valamely tárgyhöz, az is baj, ha kevesen szólnak, az is baj. Ez azonban igen természetes dolog, nem irányíthatja a mi gondolkodásunkat, a mi munkásságunk irányát nem szabhatja meg, mert itt önálló gondolkodású férfiak, nem gyerekek munkálkodnak.

T. képviselőház! Én örvendetes jelenségnek tartom (Zaj. Halljuk! Halljuk!) a jelen költségvetési tárgyalás folyamán azt, hogy e mostani költségvetés tárgyalásánál nem kellett már annyit foglalkozni egy a legközelebbi mult esztendőben olyan fenyegető mérveket öltött, nehéz, súlyos kérdéssel, az agrárszocializmus kérdésével. Örvendetes jelenségnek tartom azt, hogy most már nem kell azzal annyira foglalkozni, mint a mult években, a mikor csaknem minden szónok kiváló sulyt helyezett arra.

Az a fenyegető jelenség szépen elismult, de nem a csendőr szuronya halgattatta el, nem az szüntette meg, hanem az emberes, tapintatos, előrelátó, tisztességes bánásmód. E tekintetben elismerés illeti a földm. miniszter urat magát is, (Ugy van! a szélsőbalon) mert én szép jelenségnek tartom azt, és örömmel látom, hogy a földm. miniszter leszáll állása magaslátáról; elmegy a vidékekre, városokba és községekbe, az egyszerű munkások körébe és azzal a szegény munkásnéppel, a melyről a megfontolatlan és hidegvelejű emberek ezzel az ismert jelszóval szoktak azelőtt megemlékezni:

»Hja a paraszt, az más«, most kezét fog, elismerését nyilvánítja szorgalmáért; kitűtetésben részesíti és anyagi segélyvel jutalmazza. Az előrehaladott kor, a modern világ követelménye az, hogy az álladalom legmagasabb tekintélyű helyén álló férfiak a legalacsonyabbaknak, ha igazán szorgalmas munkások egyének, értékét felismerjék, hangoztassák és érdekeit megóvják. Mintha gr. Széchenyi Ferencz szelleme jelenék meg a mai társadalomban, aki mint nagybirtokos, midőn a birtokán megjelent, minden egyes alkalommal összegyűjtötte a munkásokat és egyizben azt mondta — a mint a szájhagyomány róla fentartotta — a legidősebb fiának: »Te pedig fiam menj oda ahoz az egyszerű öreg munkáshoz és csokolj kezét neki, mert azok a barna fekete kezek, azok keresik nekünk a mindennapi kenyeret; azok munkálják földjeinket; azok adják kezünkbe a földnek azt

a jövedelmét, a melylyel fentarthatjuk magunkat és felvirágoztatjuk hazánkat. T. ház! A magyar, egyszerű munkás ember, nem vár kézsókot seukitól, de azt megvárja, méltán megkövetelheti, hogy az ő értékét, az ő szorgalmának nagy fontosságát, az ő munkájának nélkülözhetlen voltát mindenki elismerje. Ha el nem ismeri va aki, azzal maga hívja fel figyelmét a szociális mozgalmakra, de minden haragja lecsillapul, hogyha szépen bánnak vele; ha megértik és teljesítik is kívánságait. Itt is beteljesedik a magyar emberről szóló az a közmondás: »Termeszete a magyarnak, hogy a jussát nem hagyja, de ha vele banni tudnak, az ingét is odaadja.« T. ház! Igenis, banni kell tudni a magyar néppel és ha ez a bánásmód céltudatos, okos és rendeltetésének megfelelő, akkor ebben az országban sohasem kell tartani attól, hogy itt az agrárszociális mus valaha ismet felemelje fejét. De nagyon derék dolog lenne, ha tanulnának a miniszter ur előzékenységből azok a kisebb hivatalnokok, szolgabírák, köztisztviselők és a nép körében élő egyes gazdasítztek, földberlők, gazdálkodók is és mindenki igyekeznék emberségesen banni a nélkülözhetlen munkás közönnyel. A humanitas elve is úgy kívánja ezt. Ma már nem szabad az emberek agyának gondolatait összezavarni holmi aristokratikus és születésbeli előjogokkal. A születésbeli előjogosultság megszűnt, a munkásságnak, a köztevékenységnek minősége és mennyisége adja meg az embernek igazi értékét.

Igen helyesnek találom azt is, hogy a t. földm. miniszter ur nagy gondot fordít a népies irányú szakkönyveknek a gyarapítására és terjesztésére. (Helyeslés a szélsőbalon.) — Figyelemmel kísérem azokat a könyveket, és tehetségem szerint megbíralom azokat és olyanoknak találom legnagyobb részben, a melyek a gazdálkodási rendszer modern irányítása és célszerűsége szempontjából kitűnő hatással fognak lenni. (Igaz! Ugy van!) Hanem mégis az volna a kerésem és óhajtam, hogy jó lenne azokat a könyveket, népies kiadványokat olyan számban létesíteni, terjeszteni, hogy minden egyes polgári olvasó körnek párttekintet nélkül 4—5 példányt lehetne juttatni belőle; jahl pedig valamely községben nincsenek ilyen olvasó körök, ott lehetne egy néhány. . .

Lukáts Gy.: A 48-as köröknek is!

M a r j a i Péter: Igen, a 48-as köröknek is, mert ott vannak az igazi gazdák, a közzazdaságot és az állami jólétet előmozdító és az igazi magyar hazafiságot és nemzeti erőt gyarapító és vezető eszmék és ha valahol megérdemlik, hogy az álladalom egy néhány fillér értékű könyvet oda küldjön, úgy a 48-as körök tagjai érdemlik meg azt első sorban. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Nem is képezem a kormányzatot oly szűkeblűnek, oly elfogultnak, ma már nem is szabad olyannak lenni, mert ha olyan volna, akkor nem volna érdemes a helyére, hogy párttekintetek szerint különböztetné meg ilyen esetben az olvasó köröket. Azt akartam az előbb mondani, hogy a mely községekben pedig nincsenek olvasóköri, vannak mindenütt gazdasági ismétlő iskola vezetésével megbízott tanítók, azoknak lehetne juttatni egynehány ilyen könyvet, a kik azokat a néppel megismertetnék és értékesítenék. Erre a célra 12000 korona van felvéve a költségvetésben. Én azt hiszem, hogy ha csakugyan elfogultlanság vezet a szétosztásnál az intéző köröket,

ebből az összegből, ebben az esztendőben is igen sok ilyen czélszerű könyvet lehetne kibocsátani.

A t. földmivelésügyi miniszter ur sokat ígér, és elismerem, hogy tesz is a magyar mezőgazdaság és a kisgazdaság érdekében. Csakhogy a kisgazdák baja oly fenyegető, olyan nagy, hogy itt minden ígéretet mentől hamarabb beváltani és minden gondoskodást hatványozottan minél előbb megvalósítani és alkalmazni kell. (Helyeslés a szélsőbaloldalon) Ó yannak kell lenni ez idő szerint a földmivelésügyi kormányzat politikájának, hogy ennek a politikanak közvetlen hasznát érezze meg a kisgazda és általában minden mezőgazda. A gazdálkodási rendszer és a gazdálkodási ismereteknek haszna annyira szembevetődött, hogy ma már Magyarországon tudunk természetien elég bőséggel mindent. Termelünk kitűnő jó búzát, gabonát, termelünk bort elég bőségesen, termelünk gyümölcsöt és iparicizélokra megkivántató gazdasági terményeket. Nevelünk szép és jó lovakat, nevelünk sok értékes jószágot, szarvasmarhát. A sertésvész is, hála Istennek, szűnőfélben van; ma holnap ez is lesz elég bőségesben. Csak az a baj, hogy nincsen, a ki terményeinket illő áron megvásárolja. Mert nincsen nekünk eladásra alkalmas piacunk, itthon pedig megver bennünket az idegen vérsény. A búzának és gabonának árát kedve szerint irányítja a a tőzsde, soha nem a termelő, hanem mindig csak saját maga, és a saját spekulációjára. A tőzsde visszaélései és a papiros búzával való szertelen üzérkedés mellett búzánk árát lerontja a román buza. Tehát megver bennünket a tőzsde papirosbuzájával, megver a román silány értékű sikérű búzával, szarvasmarhájával, megver bennünket a szerb sertéseivel, az olasz egészségrontó hamis pancsboraival, a török szőlőjével, a stájer és tiroli almájával és körtéjével és az olasz krajezaros narancsaival. És t. Ház, mindezek mellett még azt sem érdektelen megemlíteni, hogy még Amerikából való almát is árultak Magyarországon pár esztendővel ezelőtt; Tisza-mentén pedig a tiszamenti piacokon, a metropolisi piacokon az orosz árpa és tengeri teszi értéktelenné a mi árpánkat és tengerinket. A mult év őszén Budapesten a vásárcsarnokban 19 kr volt a legjobb minőségű magyar szőlő kilójának az ára. Igen, mert mindennap 4—5 vaggonnal érkezett külföldről, Törökországból Magyarországra. A mult esztendő november 7-ik napjáig Szalonikín keresztül 312506 mássa szőlő jött Budapestre. Mindez értéktelenné teszi a mi legkiválóbb csemege szőlőinket. De abban van a rettenetes szembeötölő visszaélés, hogy mindezek az idegen termények, szállítási kedvezményben is részesülnek, mert a dunaparton az utczasarkokon s a vásárcsarnokokban felhalmozott idegen gyümölcs olcsóbban szállítatik Fiuméból Budapestre a narancs. Olcsóbban kerül ide, kedvezőbb vitéldij mellett, mint az alma Budapestről Fiuméba szállítatik. Mi ez t. Ház? Ez nem egyéb, mint az öngyilkosság vámpolitikája. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Az öngyilkos ág vámpolitikájának nevezem azt, és minden csak elhangzó szó, a többihez hasonló frázis, míg ezeket meg nem érti a földmivelésügyi kormányzat és védvampolitikával nem igyekszik segítségére jönni a termelőknek.

Ilyenformán, t. földmivelésügyi miniszter

ur, kár volt a szőlő, a bor a gyümölcs termelésre buzdítani a magyar gazdát; így kár költeni szakkönyvekre; kár volt a kormány firmájával az agrár-bank féle kölcsönökbe, summás kölcsönökbe beugratni a magyar gazdát. Mert egyszer meg kell adni a kölcsönök kamatostul, és ha nem tudja a magyar gazda a kölcsönből létesített szőlőjének termését kellő áron értékesíteni, akkor nem lesz módjában visszafizetni a kölcsönöket. El tudott volna a magyar gazda puztálni az agrár kölcsönök nélkül is. De teved, a ki azt hiszi, hogy kárhozzátom a kölcsönöket: ellenkezőleg, nem kárhozzátom, csak azt az állapotot kárhozzátom, azt a politikát, mely a mi terményeinket nem igyekszik megvédeni, azok értékét megőrísni, fokozni és emelni. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Mikor elterjedt a híre annak, hogy Olaszországból nem mind szőlő termelte borok jönnek ide, de egészség rontó pancsok- meg volt igerve, hogy Fiumében borvizsgáló állomást állítanak fel. Vajjon fel van-e állítva a borvizsgáló állomás? És ha fel van állítva működik-e? Nemcsak papíron van-e felállítva? Azért, hogy az államtitkar ur mosolyog, vagy a miniszter ur is mosolyog, tehát mindketőknek mondom, és nyitott szemmel vizsgálom a dolgokat, és láttam már sok intézményt, mely nem működik és csak papíron van meg. Láttam a törvény végrehajtói közt sok olyat, a ki a meglevő czélszerű törvényt a rendeltetéshez mérten nem szokta végrehajtani és a legtöbb baj onnan van, hogy ha van is jó törvényünk, nincs, ki végrehajtja. Daczára az önök kedélyes mosolygásának, azt is bátor vagyok kétségbe vonni, hogy az a borvizsgáló állomás kellőképpen működik.

A midőn elismeréssel láttam, és látva az ország szőlő termelő közönsége, hogy a földmivelségi miniszter ur nagy szigorral üldözi a borhamisítókat, ugyanakkor lehetetlen meg nem látni, hogy a t. borkereskedők ezért megharagudtak. Semmivel sem árulhatták el magukat jobban, mint azzal, hogy kartellestől, mindenestül sztrájkba mentek és azt mondták, hogyha nem szabad bort hamisítani, akkor mi nem veszünk igazi bort. És csakugyan nem is vesznek, hanem az olasz bor behozatalára vonatkozó szerződés lejártáig mintegy 10-15 esztendőre elégséges olasz borral megtöltik pinczéiket és így a legnagyobb rosszakaratlaltal igyekeztek megkárosítani a magyar szőlő és bortermelő gazdákat. Most tehát vannak már borral tele pinczéik; de az a baj, hogy nem kérdi senki, hogy mi az ára, hogy mennyiért eladó az a bor. Ha ez így megy, akkor tultermelés következtében itt is a tiább veszedelem előtt áll a gazda, mert csaknem mindegyik kölcsönpenzből létesítette a szőlőtelepeit s nagy költséggel tartja feon azokat. Az a csodálatos, hogy míg a magyar gazdának minden termelvénye napról-napra veszt értékéből, addig a termelési, a gazda használatára mulhatatlanul megkívántató eszközök és azok anyagai napról-napra drágábbak lesznek. — (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Csak ma olvastam a lapokban, hogy drágább a vas, még pedig meglehetősen perzentel szökött fölé. Drága a szőlőkaró, a szőlő-összekötő rafia, drágább a petroleum, szoval minden drágább, a mire a gazdának szüksége van; drágább a ruházata is. Csupán az veszíti értéket napról-napra, a mit ő nyújt a világnak, az iparnak. Ez rettenetes és szembeötölő anomália, a melyet elsősorban az államnak kell észrevenni és annak javítására, orvoslására minden lehető módot felhasználni. Mondottam előbb, hogy a magyar gazdaközönségnek, a ktsgazdának és nagynak egyaránt, oly közgazdasági politikára van szüksége, hogy annak hasznát közvetlenül megérezze. A földmivelségi kormányzatnak tehát, hogy ha ily politikát akar követni, első sorban gondoskodnia kellene oly piacokról, a melyeken termékeink értéke a kellő, illő niveau fentartható legyen; gondoskodnia kellene olcsó szállítási tarifáról és vámrendszerről. Mindezeket azonban mostani vámtörvényeink szerint, azt hiszem, a miniszter ur elősegíteni sem merné. Ebből önként következik, hogy ezen állapotok addig meg nem javulnak, míg az önálló vámterület

hatálya nem lép. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

A földmivelségi kormányzatnak kiviteli consortiумokat kellene alapítani, olyanokat minő p. o. a dohány kiviteli consortiум. Ez magán vállalat ugyan, de hasznos és czélszerű volna kiűnik abból, hogy míg néhány év előtt a dohány-termelési területet redukálták, a consortiумnak 2-3 évi működése után már 15,000 holddal emelték fel az esztendőben a termelési terület összegét. Ugy tartom továbbá, hogy igen helyes munkát végezne a t. kormány, hogy mután akár Kis-Pircsén vagy akár csak egy tenyérnyi faluban kiűt a száj és köröm fájás, vagy egy sertés ihull, az osztrák és a porosz mindjárt lerántja előttünk a sorompót, ha az ország egyes nagyobb városaiban buszföldolgozó gyárakat állítana fel, hogy akkor, mikor szünetel a buskivitel, azok a gyárak dolgozzák fel a kész termelvényeket s azokat feldolgozott alakban lehessen tovább szállítani. Az ilyen gyárakban rengeteg nagyszámú munkás nyerne foglalkozást és ez közgazdasági állapotunkra mindenestre csak jó hatással lehetne.

Közvetlen hasznát érezné a magyar gazda, kiváltképpen a kisgazda annak a gazdasági politikának, a mely az adó leszállítására irányulna. Hányszor emlegették már itt a képviselőházban és hány meg hány kervény jött ide a földadó leszállítására. A kervények ott poshadnak az irattárban, itt a szavak elhangzanak, ez iránt semmiféle lépés nem történik; az adó pedig folyton-folyvást magasabb drága az igazság-zolgáltatás, drága és rettenetes arányu az illeték kiszabása és csodálatos dolog az, hogyha Magyarországon egy magyar ember arra vállalkozik, hogy önmegterheltevével, adósság felvállalásával egy kis darabot a magyar földön magyar birtokos számára megmentsen, akkor nem elég, hogy felveszi a nagykamatu pénzt, hanem fizetnie kell a vételár egy nagy perzentjét illetékképpen, mintha az államnak valami nagy érdeme lenne abban, ha egy polgar földbirtokot vesz önmegterheltevével.

A földmivelségi miniszter ur ellen kevesebbet panaszkodunk és kevesebbet panaszkodik a magyar gazdaközönség is, hanem a pénzügyminiszternek rideg számai ha'akra kiüozzák és megölik a magyar gazdát, mert ő folyton azon gondolkodik, micsoda újabb adó-nemet találjon ki és mit vegyen el kiméleteinül az adóbeajtasnál. Ez egy darabig megyen így, hanem ennek egyszer végének kell lennie s az a vég nagyon szomorú és keserves lesz, amiát több helyen egyes esetek mutatják is az adóbeajtasoknál.

Nagy baja a magyar gazdának, kiváltképpen a kisgazdának az armentesítő társulatok által kivetett évi nagy teher. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Alig van az országban olyan armentesítő társulat, a mely a legnagyobb mértékben eluszva, eladósodva ne volna. Ez onnan van, mert a dicső kulturmérnöki hivatal összeállítja az előmunkalátokat és a költségvetéseket, mindig felületesen jár el; sohsem tudja kellőképpen kiszámítani azt az összeget, amelyre szüksége van. Tökeletlen munkát végez a kulturmérnöki hivatal úgy, hogy mikor effektuálják a tervezetet, a mikor megcsinálják a csatornákat: akkor látják, hogy ennyi költség igen csekély volt.

P a p p Geza előadó: Az nem felületesség!

M a r j a y Péter: azután azok az armentesítő társulatok nagyon czélszerűtlnek és nagyon tökeletlenek. Legközelebb éppen a kulturmérnöki hivatalnak egy tagja mondotta az én felszólalásomra, amikor azt mondtam, hogy a hol 1 frt 40 krajczárt fizetnek egy hold árter alá tartozó földért évente, amely földnek az örökös értéke nem több 50 frtnál, akkor rövid idő alatt mindenki ismét és ismét megvásárolja a maga birtokát, hát ilyen nagy összegeket fizetnek, akkor megkivánná az a birtokos, hogy földjéről a vizet el is vezessék hogy nem alakult ez a társaság teljes vízlevezetéssé. Ezzel tehát azt mondotta, hogy ök már eleve azt tették fel magukban, hogy csak fél munkát fognak végezni. A kitől egész díj

fizetését követelik, az fél munkával nem elégedhetik meg. A kinek birtoka árter alá van véve, és áldoz érte, az teljes joggal megkövetelheti, hogy az ő földjéről a vizet elvegyék. Mar pedig ez nincs végrehajtva, ez anomália, ez törvénytelen eljárás.

Közvetlen hasznát látná a magyar gazda — a mint Benyovszky Sandor gróf t. barátom itt mondotta — a kedvezőbb hitelnek és olcsóbb kölcsönöknek. Egy darabig csak megy ez úgy, hogy a magyar gazda mint asthmaticus beteg csak kapkod a levegő után csak tengeti magát egy napról a más napra, olyformán, hogy meglevő kölcsöneinek törlesztésibányadat és kamatját újabb és újabb váltókölcsönnel fedézi; de ez soká így nem tarthat, ennek a végebukás lesz szomorú következménye.

Érdemes továbbá szóba hozni — és ez mutatja legjobban, milyen mértékben van Magyarországon a gazdaközönség eladósodva, hogy a pénzágenségeknek, a pénzszerző irodáknak száma napról napra mindinkább szaporodik: hogy azok a pénzágenségek nyomtatványokat szórnak szét a községben a hetivásárokon kiírják a telekkönyvi terheket és küldözgetnek ilyen nyomtatványt minden egyes gazdához, a ki nek adóssága van birtokán. A szegény község, a mely nem ért ehhez a dologhoz, csak azt nézi, hogy 4% -ra lehet kölcsönt felvenni készpénzben, a mint az agens mondja; de ha nem is mondana, hogy készpénzben, a kurzus-differentiáról annak az egyszerű embernek fogalma sincsen, az ügynök nem világosítja fel, azt sem mondja neki, hogy mennyibe fog az kerülni, azt sem, hogy 100 frt. helyett csak 92 frtot fog kapni, hanem azt mondja, hogy nem kell semmiféle fizetést sem teljesítenie mindaddig, a míg a pénz a kezében nem lesz. Hogy ne menne tehát lépre az a jó h i s z e m ű ember, a ké meg van szorítva?

Én tehát sehogy sem látom a magyar gazdaközönség érdekében levőnek, — hogy ezek a nagyon joakaratu emberek, a kik évenként 10,000-et keresnek evvel a manipulációval, ilyen lépéze lenű, ilyen nyitlan és ellenállás nélkül folytathatják a maguk garázdálkodását. — Talán lehetne valami kitalálni, hogyan lehessen ezt bizonyos korlátok közé szorítani, talán várnának az illetők irodáikban, az íróasztaluk mellett, hogy a kiknek pénzkölcsönre van szükségük, azok felkérésüket és nem arasztanak el az országot, főképp pedig a kisebb közsegeket, én nem ejtenék zsákmányul a — jaratlan, a tudatlan közönséget.

T. földmivelségi miniszter ur tegnap mondotta, hogy a parisi kiállításán felállított egy sütdét, hogy bemutassa a magyar buza értékét, annak minőségét. Kicsit nagyon is kiszerűnek látszik, a mit ezzel kapcsolatban fel akarok hozni.

Azt mondja a miniszter ur, hogy felállítja ott a sütdét. Hát akkor jó lesz oda szállítani a sütdébe — Parisba — egy par karczagi, püspökladányi, kabai vagy debreczeni menyecskét, (derültség) a ki a buzából jó kenyert is süssön, mert ha valami pesti osztrák, vagy idegen nemzetiségű péket állít oda a t. miniszter ur, az nem arra fog törekedni, hogy jó kenyert süssön a lisztből, hanem arra, hogy a buya értékét még csökkentsen. Nem bizom még a pékben sem, ha osztrák. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Eonélfogva melegen ajánlom, hogy jó lesz jó kenyersütdőről előre gondoskodni és akkor fogadni mernék, ha valaki megkóstolja abból a magyar buzából sült kenyert, világeletemben mindég meg fogja emlegetni. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Hát, ha már a menyecskéknél tartunk, (Halljuk! Halljuk!) eszembe jut Komjathy Belának egy igen jó ötlete, a mikor rámutatott arra, hogy a magyar gazdaközönség sanyaru helyzetének előidezéséhez nagy mértékben hozzájárult az, hogy a régi jó magyar gazdaszpony tudomány mindinkább és inkább kezd végkép megsemmisülni, mert a leányok a magyar női osztály egyáltalában semmiféle gazdasági oktatásban nem részesülnek, még csak fel sincs hiva a leány figyelme arra,

hogy az asszony mindenben fele segítsége az urának a gazdának vezetésében, a jövedelem megszerzésében is fele segítséggel tartozik egy ügyes asszony. A miniszter ur ezt nem tudja, mert agglégény. (Derűtség.)

Az ügyes háziasszony, a jóra való magyar gazdasszony, kivált a kishivatálnoknak, vagy a kisgazdának a felesége, egész ambícióval üzi a maga háziasszonyi, gazdasszonyi körében az ő keze alá tartozó gazdasági résznek a művelését és ambíciót csinál abból, hogy a ruházatot és konyhára való költséget, baromfitenyésztéséből és tejgazdaságából szerezi be. Azt hiszem, sokkal nagyobb szolgálatot teszünk a magyar gazdának, ha ahelyett, hogy a francia nyelv tulságba vitt sürgősséget és melőzhetetlen voltát hangsúlyozzuk, a női gazdasági szakoktatást visszük előbbre és a nők gazdasági oktatására helyezünk súlyt, mert az idegen nyelvnek tulságba való vitele nevetségessé teszi magyar asszonyainkat is. Hallottam t. képviselőház egy esetét, a mikor egy magyar asszonyt majálisra hívtak meg és minthogy a meghívás személyesen történt, ő arra a következőképp felelt: „Kedves Monsieur ha az idő lesz agreeable, a társaság lesz conveniabile, petite Georgine-om nem lesz malade, avec plaisir elmegyünk, (Derűtség a szélsőbaloldalon.)

Hát nem csudabogar-e, a ki így beszél? Ne neveljünk tehát ilyen csudabogarakat, hanem neveljünk a magyar gazdák számára hozzájuk illő, helyes észjárásu, a gazdaság iránt érzellemmel bíró jó magyar gazdasszonyokat, hogy igyekezzenek leemelni a terhelt férj vállairól, hogy mint mindenben, ebben is segítségére legyen, mert azt hiszem, hogy az olyan asszony nem nagy gyönyörűségére szolgál az urának, a ki keserves keresményéből követeli magának az osztalékot a drágaköves ékszerre, smukkra, selyemviganókra s több effélékre. (Igaz! Ugy van!)

A milyen kedélyesen meg mosolyogjuk még most ezeket a dolgokat, épp oly keservesen fogják sokan ennek a dolognak szomorú következményeit megírni.

A kisgazdák, kivált a szegényebb osztály érdekeiben, még egy dolgot vagyok báor felémlieni. A vidékeken azok a tökéletlen szerkesztű kisebb malmok minden felügyelet és minden szabályzat nélkül kizsákmányolják a helyzetet és ellenőrzés alatt nem állván, nagy perczentet vesznek az őröktől. De még a mellett, hogy nagy perczentet vesznek, rosszul is dolgoznak, kidarálják a gabonát és nem őrlik meg kellőképpen, úgy hogy faj az ember telke, mikor a cselédeknek kiméretven az ő konyhaiójuk, látja, hogy milyen csekély az a liszt, melyet felhasználhatnak, mikor az a malomból kikerül. Azt hiszem, a t. földművelésügyi miniszter urnak nagyon kicsibe kerülne, hogy minisztertársát figyelmeztesse arra, hogy ebben a tekintetben irasson szét a községi előjárásnak, hogy felelősség terhe mellett szakályrendeletet állapítsanak meg arra nézve, melyik malom mennyit vehessen és hogy minden egyes panaszos esetét illetékes helyre felterjeszthesse, mert az csakugyan könnyelmű eljárás, hogy a szegény község, kivált a cselédség ki van téve annak, hogy harmadára darálják csekély élelmiszerét.

Bihar-vármegye gazdasági egyesülete már foglalkozott is ezzel a dologgal és bekerte, hogy melyik község malmában, milyen perczent mellett mennyit őrlenek? Van olyan malom, mely 18%-kal őröl. Ha egy ötödét hagyja ott a szegény ember az ő béres konvencziójának, vagy verejtékkel vásárolt kis buzájának a molnár számára, akkor nagyon nehéz keserves az ő élete-sorsa.

Bátor vagyok még felémlieni, hogy ha az igen t. miniszter, a mint hiszem is, szíven, leken viseli a szegény embernek sorsát, akkor czélszerű lenne a betegekről is gondoskodni.

B i r ó Lajos: A párt nevében beszél?

M a r j a y Péter: A magam nevében beszélök és a magam nevében azt mondom, a mit akarok. Jó lenne gondoskodni a szegény embernek gyógykezeléséről, mert vannak olyanok, a kiket kinos betegség gyötör ugyan, de meg lehetne menteni; azonban nin-

csen gyógyszerre és orvosra való pénzük. Azt tartom, hogy ember nincs Magyarországon, eldobni való és szívtelen ember az, aki azt látja, hogy a szegény éppen az inség, a nyomor miatt nem képes magát gyógyíttatni. El kellett volna már jutni ahhoz az időponthoz, mikor gondoskodnia kellene a társadalomnak a szegény betegekről és azon kisgazdákról, kik ön hibájukon kívül a viszonyok vagy a rossz politika vagy más egyéb el nem kerülhető viszonyok miatt lettek vagyontalanok. Erre valók lennének a községi segélyezések és a községi gyámalapok. Csak takarékoskodni kell a nyugdíjjal és akkor jutni kell a nyugdíjból a munkás embernek is ki a nyugdíjasok özönének a kenyerét keresi.

Többen szölkak itt a kötött birtok felszabadításáról. Ez igazán nehéz kérdés. Én épen csak érinteni kívánom és a magam véleményét mondom el e tekintetben is. Én azt hiszem, ha azokat a kötött birtokokat felszabadítanók és szétosztanók, akkor megvenné az egyiket Erger, a masikat Berger, a harmadikat Schosberger. Én megvalloim őszintén, vádoljanak barmily reactionarius világnézettel, én magam részéről szívesebben látom az osztatlan birtokot ott, a hol van.

Minthogy az általam mondott közállapotok a mezőgazdaság javítására czélzó indítványok és kérelmek, legkiváltképpen az önálló vánterület létesítése után lennének elérhetőek, de némely részben most is elérhetőek, igen kérem az igen t. földmívelési miniszter urat, hogy ezeket figyelemre méltátni és lehetőleg megvalósításukra törekedni méltóztassék. A költségvetést, a mely a mi elveinkkel az én pártállásommal és annak a vámpolitikára irányuló czélzataival ellentétes, nem fogadom el. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Debreczen, márczius 20.

Miniszter a székelyföldön. Számos vidéke van a székely földnek, a hol miniszter még nem jart. Azert kepelhető örömet kellett H e g e d ű s Sándor miniszternek a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara meghívására teti azon ígérete, hogy 1900. tavaszán megint látja a székely földet. Már folynak is a készülődések, hogy a mije van a székelyföldnek, azt bemutassák, a mije pedig hiányzik, arra a gondoskodó miniszter figyelmét ráirányítsák. Legújában Marosvásárhelyt indítottak mozgalmat az iránt, hogy mindazon székely ipari termékeket, melyek ez időszerint nagyobb mennyiségben készítenek és kereskedelmi forgalom tárgyát képezik, a székelyföldi iparmuzeumban a miniszteri látogatás idejére bemutassák.

A költségvetés tárgyalása. Az ülések meghosszabbításának előre lathatólag meg lesz a kívánt eredménye; képviselői körök véleménye szerint a részletes tárgyalás e hó végéig be lesz fejezhető, úgy hogy megindulhat majd az appropriációs vita, mely egy két napnál többet aligh fog igénybe venni. A részletes vita során hatra van még a vallás- és közoktatási, honvédelmi, népügyi és igazságügyi tárca költségvetése.

Tisztviselők fizetés-emelése. Komárom-vármegye márc. 19. d. e. rendkívüli közgyűlést tartott Sárközy Aurél főispán elnöklété alatt. A közgyűlés egyetlen tárgya a törvényhatóság javára pótlólag adott 12220 koronának az egyes tisztviselők javadalmazásának emelésére való fordítása volt, a melyre nézve azt határozták, hogy a pótlólag adott állami javadalmazásból minden tisztviselő fizetése 10 %-kal emeltesék.

Az aradmegyei rendkívüli közgyűlés is kimondta márc. 19-én, hogy a belügyminiszteri 11000. koronás dotáció felemelést az összes tisztviselők és szolgák fizetését 6 %-kal fel emeli.

Ugyanezak-ugyan ezen napon Fogarasmegyének Bauszner Gaidó főispán elnöklété alatt volt rendkívüli vármegyei közgyűlése, a melyen a belügyminiszter által engedélyezett 2764 kor. pótljadalmazásból a vármegyei

segédkezelő és szolgaszemélyzet tagjai törzsfizetésének 10 %-kal való felemelést határozták el.

A képviselőház ülése.

A ház folyosóján tegnap — márcz. 19. — élénkebb volt József napja alkalmából a szerencset kívánó honatyák érdeklődése, mint benn a Házban a tárgyalás iránt. Mert miután az elnök P e r c z e l D. az ülést megnyitván a jkvét hitelesítette, a kérvényeket bemutatva a napirendre térést a földm. tárca költségvetése felett kimondta:

T e l e g d y József, az első szópok majdnem üres padok előtt beszélt a szeszkontingensnek a mezőgazdák részére átadásáról s a tejtermelés emelésének szükségességéről. A költségvetést különben elfogadta.

M a j o r Ferencz a kisgazdák érdekeit védte s az ipar és gazdaság egymásra való kölcsönös befolyását hangoztatta.

K á r o l y i Sándor gróf már nagyobb hallgatósággal dicsekedhetett s nagy érdekeltiséggel is hallgatták gazdaság-politikai tartalmu érdekes beszédjét, mely beölelte a mi mondható a tőzsdéi szabályokról, az idegen buza behozataláról, a raktárakról, az uzsoráról, a pálinkaivas korlátozásáról, a kapitalizmusról, a birtokok helyzetéről, a szövetkezetekről, a középirtokosság szervezéséről. A költségvetést elfogadta a jobboldal helyeslése közt.

Ezután a szabadelvűpárt sorából Á g o s t o n József, majd J u s t h Ferencz, P o p o v i c s Vazul István, szünet után B e s s e n y e i Ferencz, B l a s k o v i c s Ferencz, R o h o n c z y Gedeon mondták el rövidre fogva beszédeiket s aztán az elnök délután két óra után az á l t a l á n o s vitát bezárta.

Két óra utánra, arra az időre, melylyel az üléseket meghosszabították, esett D a r á n y i Ignác beszéde. A miniszter reflektált a vitában részt vett szónokok beszédeire általános figyelem között.

Ezután a költségvetést általánosságban megszavazták és megkezdték a részletes tárgyalást, s lementek benne a lótenyésztésig.

Itt azonban a tárgyalás folyama megszakadt, mert S z é c h é n y i Béla gr. kérte beszédjének következő napra halasztását, a mit meg is nyerven az elnök a mai napirend kimondása után, mely a földm. tárca költségvetésének részletes tárgyalása — az ülést 3 órakor bezárta.

KÜLFÖLD.

Ausztria parlament nélkül. Miután az osztrák képviselőház megválasztotta a delegációt s mind két házban keresztül ment az unjonozási javaslat: a Körber-kabinet is a rendes eszközöz nyult. Hazaküldte a parlamentet. Egyszerű elnapolással, határozatlan időre. Miután nem császári elhatározással napoltatott el a képviselőház; a 14-ik §-sal a Körber-kormány nem kormányozhat. Csakis azért választották az elnapolásnak ezt a módját, mert most nincs semmi olyan kérdés, a mely a 14-ik §-sal lenne rendezendő. Ha ilyen kérdés felmerül, akkor császári kéziratral hívják be az ülésszakot.

A háboru.

Ismeretes, hogy Krüger feleletül arra, hogy R o b e r t s Bloemfontein elfoglalásával Oránzs állam déli részét a angol birtoknak nyilvánította: Oránzs északi részét Trauszválhoz csatolta, amely mikor a burok magatartását jellemzi, egyszersmind a bur hadviselés egységére nézve előnyös.

A harcéri műveletek nem szünetelnek ugyan, de ütközetekről nincs újabb tudósítás. A burok védekezésére, a mint a glencoei bur táborból jelentik: a Bigar hógység mentén teljesen alkészültek az új sáncok, a melyekről azt tartják, hogy bevehetlenné teszik a burok ezen pozícióját.

Pretóriából jelentik, hogy Joubert tábornok a kronstadi erődtéseket személyesen vezeti. 25 ezer bur Roberts ellen védelmi állást foglal el. A vasuti vo alakat már szét is rombolák.

Nagyfontosságú azon tudósítás amely Londonon át jön arról, hogy a lázadás nemcsak nem szünetel, hanem terjed az angol birtokokon.

De nem szünetel a burok buzgó igyekezete a bekeköztetés megnyerésére célzólag sem és erre nézve ismét Londonból nyerjük a hírt.

London, márcz. 19.

A Times-nak jelentik Lourecco-Marquezból 16-iki kelettel: Reitz államtitkár kijelentette, hogy egy újságíró előtt, hogy a transzváli kormány az Egyesült-Államok választ a közveti és dolgában nagyon kielégítőnek találja Reitz azt a reményét fejezte ki, hogy a washingtoni kormány érvényesíteni fogja befolyását olyan békekötés érdekében a melyet a bur köztársaságok elfogadhatnak. A helyzet komoly voltat elismeri Reitz, de meg van róla győződve, hogy a két köztársaság a végsőig fogja védelmezni függetlenségét.

Kevésbé megbízható tudósításunk van a német diplomácia közvetítéséről, s arról, hogy Krüger végezt Umberto királyt, sőt Ausztria-Magyarországot is felkereste volna; de ez utolsó az intervencziót visszautasította. Persze a burok sorsa nagyon hasonlít a magyarokéhoz, ezek 48/49-iki szabadságharcához visszavonva.

H I R E K .

A diák hely.

Van a debreczeni színháznak a földszinten elkerített egy kis helye, az álló hely amelyet azonban régidők óta úgy hívnak, hogy «diák-hely».

Ennek a diák helynek rossz híre van.

Rosch híre van pedig azért, mert ennek a helynek a közönsége a legtöbb esetben a karzati publikum nivójára emelkedik fel s nem ritkán oly brutalisan ad jet magáról, hogy a közönség megvetéssel konstatálja: «a diákok megint garázdálkodnak.»

Ennél igazságtalanabbul diák népet még nem vádoltak.

Nem pedig azért, mert a «diák helyen» faczer mester legények és szurtos inasok foglalnak helyet, ezek azok, kik féltelenségeikkel a közönség ellenszenvét érdemlék ki s ezek azok, kiket a közönség a «diák hely»-ből következtetve, illetlen diákoknak nevez.

Ez baj. Baj, mert az a diák, ki kevés pénzzel és sok szeméremézzel bir, inkább nem megy el szinkázba, semhogy e megbélyegzett helyet vegye igénybe és baj azért is, mert akár van diák e helyen, akár nincs, a botrányos magaviselet okozói mégis csak a diákok lesznek, mert az „ő helyökön« történik.

Debreczenben annyi diák ember van, hogy helyen valónak tartjuk ügyüket pártfogásba venni s felhívni figyelmét a színház igazgatóságának a következő dolgokra:

Tudomásunk szerint eddig diákjegyek árusítására a főiskolai könyvtárnok volt feljogosítva. Sziveskedjék a szinkáz igazgatósága e jogositványok azzal szerezni érvényt, hogy másutt mint a könyvtárnoknál diákjegyet kapni ne lehessen. Ha jónak vélik a többi tanintézeteknél is megbízhatnak valakit az elárusítással, de semmi szin alatt ne adjon ki diákjegyet a színház pénztáros ki nagy elfoglaltsága közepette olyanoknak

juttatja e 30 kros kedvezményes jegyet, kikben a tisztességes magaviseletre nincs meg a képesség. Kik diák jegyhez nem jutva 40 krajczárt is hajlandók fizetni e földszinti álló helyért, azokról mégis inkább fel lehet tételre rendezni járnak oda. De ha a pénztáros minden utca kölyöknek ama kijelentésére, hogy ő diák, kiadja a kedvezményes jegyet, biz azon a helyen napirenden lesznek a visszatartozító kellemetlenségek és pedig a mi nagyon sajnálatos — a diákok rovására.

Komjathy Janos igazgató a hol lehetett, mindig kimutatta joindulatát a tanuló ifjuság iránt, nem kételkedünk, hogy e felszólalásunkat is, melyet ez ifjuság jó híre s szinhez látogathatása érdekében teszünk, szives figyelmbe veszi s intézkedni fog.

* Vilmos német császár küldöttei Debreczenben. Tegnap számunkban arról adtunk hírt, hogy Bülow államtitkár Debreczent meglátogatja. Tegnap délben lapunk zártakor érkezett a Vilmos huszárezred parancsnokságához a sürgöny, hogy az államkancellárt hivatalos teendői gátolják az utazásban, s helyette öccse, Bülow Károly lovassági kapitány, a német császár szárny segéde s katonai attasché érkezik Greiczky lovassági őrnagy kíséretében városunkba. Nevezettek meg is érbezték s a Vilmos huszárlaktanyát már meg is szemlélték. Állítólag holnap reggelig időznek itt a magas vendégek, — mert a német császár megbízásából lovakat is szándékoznak számára vásárolni.

* Bójtai istentisztelet. Az ágost. hitv. ev. templomban szerdán, d. u. 3 órakor bójtai istentisztelet tartatik.

* Az első esküdtzék tárgyalása. A debreczeni királyi törvényszéknek ma nagy ünnepe volt. — Ma vonult be az igazságügyi palotába az első esküdtzék, hogy az új bünvádi eljárás értelmében határozatot hozzon. Az első esküdtzéki tárgyalást az ország minden törvényszékénél ünnepélyesen tartották meg. Megadták a tiszteletet ezzel annak az intézménynek, mely korszakalkotó a magyar igazságszolgáltatás történetében. Az egész ország rokonszenvesen fogadta az új intézményt, mely a rideg paragrafustól eltekintve a polgárok józan gondolkodására és humanizmusára támaszkodik. A debreczeni ünnep alkalmából mi is egész lelkesedéssel üdvözljük az új intézményt s hisszük, hogy a magyar igazságszolgáltatásra megbecsülhetlenül jótékony hatást fog gyakorolni.

Az első tárgyalás különösen jogász körökben keltett különös érdeklődést. A debreczeni ügyvédek nagy számmal jelentek meg a tárgyaláson s érdeklődéssel kísérték annak minden mozzanatát. Lapunkban sajnos térszűke miatt nem emlékezhetünk meg egész részletesen a tárgyalás momentumairól, holnapi számunkban azonban kimerítő tudósítást adunk.

Az esküdtzéki ülések termét, a II. számú tanácsstermet zsufolásig megtöltötte az érdeklődő közönség. A debreczeni jogász világ kimagasló alakjai mind ott voltak a tárgyaláson, melyre csak

belépő jeggyel lehetett bejutni. A tárgyalás előtt a kir. törvényszék elnöke, Simonffy Béla kir. ügyész és dr. Körrössy Kálmán mondtak beszédeket, méltatván az igazságszolgáltatás történetében korszakot alkotó változást. — Azután kezdetét vette a tárgyalás. Vádlott Kuti Gábor volt, kit szándékos emberölés miatt állítottak a törvényszék elé. A tárgyalás lapunk zártakor még tartott, így arról csak holnap közlünk részletes tudósítást.

* Márczius 15-ke Püspökladányon. Püspökladány polgársága meghatóan adott kifejezést hazafias lelkesedésének. Az ünnepély reggel a ref. templomban kezdődött, ahol Kis Ferencz ref. lelkész mondott egy szép, vallási s hazafias érzéssel áthatott imát; megemlékezve, hogy bár 52 év választ el bennünket ama dicső kortól, de szívünk még mindig hevesen dobog ama szép nap emlékére. Az ünnepély folytatódott délután, amikor a piac téren számtalan népgyűlt össze. Miután a dalárda elénekelt a «Ne sirj, ne sirj, Kossuth Lajos», cz. hazafias dalt, felállott Pap Miklós is. jegyző s tolmacsolta a nagy nap jelentőségét, a korszakot, melynél dicsőbb alig van történetünkben. Azon hosszú s nemes küzdelmeket, buzgó s kitartó törekvéseket miképen koszoruzta meg az 1848 márczius 15-ke, amely napon minden igaz hazafi a Kárpátoktól az Adriáig lelkesedve, fennen hirdette a szabadság, egyenlőség s testvériség hármasszme dicsőségét. Utána Balogh Gyula s. lelkész szavalt, egy, ezen alkalomra írott, ünnepélyes ódát. Szavaltát nagy éljen s lelkesedés kísérte. Este folytatták az ünnepélyt a nagy vendéglőben, hol a nagy nap emlékére bankettet rendeztek s a hol a toasztok kiapadhatatlan sora buzdította s lelkesítette az igaz magyar polgárságot.

* A Gazdasági Egyesület közgyűlése. A gazdasági egyesület évzáró közgyűlése vasárnap délcéltől folyt le a város háza nagytanácsstermében. Az igazgatói és pénztári jelentések után, melyeket tudomásul vettek, a választásokat ejtették meg. Elnök lett Váczy János, alelnök pedig Rickl Antal. Választmányi tagok: Ábrahám László, Ifj. Banyai István, Csáky Gergely, Czegléd Gyula, Csóka József, Dalmy László, Ferenczy Elek, Palfy Gábor, Hutlész Kázmér, Harangi Sándor, Jobbágy János, Jenei József, Kéki Sándor, Kertész Mihály, id. Kertész János, ifj. Kertész János, Kerpely Kálmán, Dr. Király Ferencz, Király Gyula, L. Nagy Balint, Némethi Sándor dr. Nagy Z. Igmond, Polgári Balint, Polgári József, Rickl Antal; Rickl Géza, Szentesi János, Udvarhelyi Géza, Vecsey Zoltán. Szücs Mihály, id. Kertész István; Zöld János, Zöld Mihály, Békény Péter, Horváth István, id. Pásztor János, Muraközy László, Bekésy László, Szabó Samuel, Jámor Ferencz, Öry Mihály, Fehér Sándor Jóna János. Szabó Kálmán kereskedő, Lengye Imre, Koszorus Lajos Szabó Lajos, ifj. Kertész István.

* Ideiglenes imaház. A debreczeni gör. kath. hívek f. hó 18-án tartott közgyűlésen elhatározták, hogy ideiglenes imaház és lelkészi lak gyanánt Ujhelyi Tamás baltányi lakos, debreczeni háztulajdonos piacutcai lakását veszi bérbe. E bérlet iránt a tulajdonossal egy bizottság már értekezett s a szükséges atalakít sokat a szerződés megkötése után azonnal megkezdik.

* Miért maradt el Papp beszéde? Fájdalmasan érint bennünket az a hír, hogy

P a p p Elek, a nádudvari orsz. képviselő mai képviselőházi beszéde elmaradt. P a p p Eleket u. i. oly szédülések és vértódulások fogták el, hogy a szónokok sorából törölnie kellett magát. Annál nagyobb haj ez, mert kerületében tulnyomó a földmivelők száma s ezek ismerve képességét, várva, várták tőle, hogy a földmivelési tárczával felszólal s szakmerőjét mindenképen érvényesíti.

* **Gyilkos anya.** Egy lelketlen anya bűnéről van szó. Az anyja gyermeke holttestét elrejtette a kriptában. A szegényét akarta-e elrejtetni, vagy az élet nyomorúságaitól féltette a kisdédét, még nem tudni. Ennek a bűntettnek a sötétségét a vizsgálat fogja kideríteni. — Szikszay Szabó József tegnap délelőtt a nemrég elbontott felesége sírhalmát kereste fel a mint a kriptánál tartzkodott észrevette, hogy a kriptá szelelő ablaka rongyokkal be van dugva. Hazament és meghagyta cselédjeinek, hogy a rongyoktól szabadítsák meg. A cselédek azonnal kimentek a temetőbe s a rongy csomagot kivették a szelőlőből s kíváncsiságból a rongyokból összetakolt csomagot kibontották. Rémület fogta el őket, a mikor a csomagban egy csecsemő holttestét találtak. A csomagot hazavitték s megmutatták a gazdának, ki a csecsemő holttestét rögtön kórházba szállíttatta.

* **Nagy idők tanuja.** Ismét kidőlt egy azok sorából, kik a magyar szabadságharc legendás korát nemcsak átéltek, de abban tényleges szerepet is vittek. Szilárdi JAKÓ Pal 1848—49-es honvéd főhadnagy, nyug. kir. járásbíró, földbirtokos és Bihar megye törvényhatósága bizottsági tagja tevékeny életének 77 ik évében, hosszas, de különösen 3 napi szenvedés után, folyó hó 18-dik napján este 10 és fél órakor elhunyt Derecskén. A halott földi maradványai folyó hó 21-dik napján délelőtt 10 és fél órakor fognak az ev. ref. egyház szertartásai szerint az itteni sírkertben elhelyeztetni.

* **Akadémiái vívóverseny.** A folyó hó 25-én a Margit fürdő disztermében tartandó akadémiái vívóverseny iránt mindinkább nagyobb érdeklődés mutatkozik. A fővárosból a legkitűnőbb vívó mesterek jelentkeztek, úgy hogy hasonló fényes sikerű vívóverseny városunkban még nem volt. Czézszerű a jegyeket előre megállítani a torlódások kikerülése végett. Jegyek előre válthatók Zádor Lajos, László Albert, ifj. Gyürky Sándor és Löfkovics Arthur ékszerész üzletében.

* **Tóth Elek gyásza.** Tóth Eleket, szintársulatunk derék, törekvő tagját szomorú gyász érte. Tegnap este sürgőnyt kapott Kecskemétről, hol neje vendégszerepel, hogy gyermeke meghalt. Tóth Elek a sürgöny vétele után elutazott Kecskemétre.

* **Öngyilkosság.** A külváros legszegényebb, de egyuttal legszerencsétlenebb embere volt Ács János. Már mint fiatal legény elkezdett szerepelni az élet színpadán, a mennyiben heves szerelemre gyuladva egy napon egy szép menyecske iránt, annak férjét, ki nem jó szemekkel nézte Jankó lángolását s házatól eltiltotta, úgy meg találta bujában simogatni, hogy az bele halt és szegény Jankónak Vácra kellett menni légváltoztatás végett hazamosabb időre. Na, de idővel elsimultak a viharok s visszatért szülőföldjére. Itt elvette mártíromságának okozóját s úgy látszott, a kiállott szenvedés után nyugodtan tölti el elete hátralévő részét. Tegnap reggel kiment a határba szántani s a mint hozzá fogott, akkor vette észre, hogy az ekevas el van törve és nem használhatja. Elhatározta, hogy haza megy és megcsi-

náltatja. Mikor hazaért, feleségét másnak az ölében találta csókolózva, kaczagva, mint valami gerlepár. Ács János csak kifordult a szobából és elment a korcsmába, ahol egész estig ivott. Estefelé hazament és a mestergerendára felakasztotta magát.

* **Debreczen városa a Lendvay szobrára.** Idősebb Lendvay Marton színművészeknek, a ki évtizedek előtt Debreczenben is szerepelt, szülővárosának Nagy-Bányának közönsége szobrot emel. A szoborbizottság megkereste Debreczen város tanácsát is, hogy adományával segítse elő a szobor létesítését. A tanács tegnapi ülésében e czelra 40 koronát szavazott meg.

* **Gyász.** Vettük és részvétel közöljük az alábbi gyászírt: Polgár PÓBALAKI András folyó hó 19-én délelőtt 6 órakor életének 63-ik, boldog házasságának 37-ik évében, hosszae szenvedés után elhunyt. A halott földi maradványai folyó hó 21-kén délután 3 órakor fognak az ev. ref. vallás szertartása szerint Timár-utca 44-ik számú háztól a Kistemplomban tartandó ima után, a Kossuth utczai temetőben örök nyugalomra helyeztetni. A temetést «Kegyelet» Kernáts tem. intézete rendezzi.

* **Vesztett kutya az ágyban.** Különös módon marta meg egy a veszetheg gyanújában levő kutya Zámbo Bertalan s neje Hajdu Róza bőszőrményi lakosokat. Az eset a következő:

Március 12-én este 9 óratájban a szobában beszélgettek Zámboék, amidőn egyszer a konyhában zajt hallottak; a zajra a szobaajtót kinyitották s ekkor egy nagy fekete kutya szaladt be a szobába s egyenesen a ágyra ugrott fel, a mely ágyban akkor Zámbo nyja egy 5 éves gyermekkel feküdt. Zámbo Bertalan a kutyát megragadta és leakarta huzni az ágyról, de a kutya mérgesen visszafordult s a Zámbo szájában levő cseréppipát kettá harapta. Ekkor a nyakán kapta meg Zámbo a kutyát, mire az több helyen megharapta. Ekkor Zámboné férje segítségére sietett, de őt is megmarta a kutya. Végre Zámbo Erzsébet egy fejszével a kutya fejére ütött, a mi elkábította a kutyát. Ezután sikerült megölni. Zámboék panaszára a kutyát a hatóság felboncoltatta, de nem lehetett megállapítani, hogy veszett volt-e vagy sem. Mindazáltal Zámbot és a feleségét a hatóság felküldte Budapestre, a Pasteur intézetbe.

* **Szerelmi dráma.** Pécsről távirják: A tolnamegyei Réglj községben Payer Pál asztalosmester forgópisztolyal kétszer rálőtt a vele vadházasságban élő Molnár Erzsire, mert az elhagyta. Mikor látta, hogy az azszony ájultan összeesik, maga ellen fordította a fegyvert. Mindkettő sérülése igen súlyos.

* **A walesi bárdok — színpadi mű.** Érdekes művészi eseménye lesz közelebről a Kolozsvári Nemzeti Színháznak. Be fogják mutatni Arany János klasszikus tökéleteségű balladáját: «A walesi bárdok» ut. Nem melodrámá lesz ez, sem pedig néma tableuk sorozata, hanem valóságos tragédia-előadás. Így tehát teljesen új dologról van szó. A «walesi bárdok»-at Barabás Ábel kolozsvári hírlapíró hírlapíró alkalmazza a színpad s ő csinálta meg a színház számára a mű rendező szenariómát. E szerint g költemény több részre van osztva; elbeszélő részeit a színpad besötétített előrészen recitátor szavalja. Mihelyt a vers aktushoz ér, a recitátor eltűnik, a függöny föllebben s a balladát nem színészek játsszák végig, akárcsak egy színművet. A

színpad több részre lesz osztva és gyorsan változik a cselekvény színhelye szerint. Az előadást nyitány előzi meg és egész végig megfelelő zene kíséri, melyet Stephanides Károly, a színház karmestere szerzett. Bölöny intendáns fényesen állíttatja ki a darabot, korhű kosztümökkel. Hogy milyen nivón fog állani az előadás, arra nézve elég megjegyezni hogy Szentgyörgyi István, a színház zseniális művésze és Fáy Szeréna a bugapesti Nemzeti Színház tragikája játsszák a bárdokat. A többi szerepek is művészi kézeiben vannak. Az előadás jövedelmét az intendáns az «Itthon» írók és művészek körének adja. Kolozsvárt nagy érdeklődéssel néznek a művészi elebe.

* **Nagy hangverseny.** Tegnap már hirtadtunk arról a n gyszabásúnak ígérkező hangversenyéről, melyet április hó elsőjén tartanak meg a Zenede disztermében. A hangverseny egyik főszereplője Ney Dávid, a m. kir. opera legnagyobb művésze, a világhírű bass-baritonista lesz, kinek páratlan hangterjedelme és hatalmas művészete megbüvölte már egész Európát. A másik érdekes vendég lesz Fűrredi Friedmann Sándor hegedűművész, ki néhány évig a bécsi Strauss-féle udvari zenekarnak volt a hangversenymestere. Játékát hatalmas tonus, nagy szenvedély és szédületes technika jellemzi. Kubelik után nagyon érdekes lesz őt hallgatni, mert műsorában egy — Kubeliktől hallott — darab is fog szerepelni. Az ő művészetében különben volt már alkalmunk gyönyörködni s nagy várakozással s érdeklődéssel nézünk legközelebbi fellépte elé is.

* **Meggyilkoltatta az apját.** Szörnyű bérnyilkosság ügyében folytatja a vizsgálatot a mohácsi rendőrség. A gyilkosság áldozata Jakab István csurai lakos, Március 7-én, a mikor vacsora után az udvarra kijött, Csete István vinczellér] a ki reá leselkedett, hasba lötte. Jakab meghalt, de halála előtt megnevezte gyilkosát, a kit a csendőrségnek sikerült harmadnap Bodolyán elfogni, Csete bevallo ta a gyilkosságot, de azt is elmondta, hogy őt a meggyilkolt fia, Jakab József bérelte föl, a fiut nagyon szorongatták a hitelezők és nagyobb kölcsönt akart fölvenni az apja birtokára. Emiatt Jakab József és neje Pasza Maria fölbérelte Csetét, a kinek a gyilkosságért ezeröttszáz forintot ígértek, A vizsgálat folyik, Cseten kívül Jakab Istvánt és nejét is letartóztatták. Az utóbbiak mindent tagadnak.

* **A sztrájkoló bányászok zendülése.** Brüxből távirják, hogy ma délelőtt Oberlautensdorfból, Bruchból, Ossegből és más községek-ből számos sztrájkoló bányamunkás vonult Brüx felé. Sokakat már az uton feltartóztattak, néhány csoportot csak a város közelében állítottak meg. A tömeg ismételt figyelemztetések ellenére, igen engedetlenül és erőszakosan viselkedett, úgy hogy a rendőrség kénytelen volt többeket letartóztatni. Különösen a teplitzi-uton fordultak elő nagyobb kihágások. Midőn két letartóztatást az idegen garázdálkodók erőszakos beavatkozása meg-hiusította és egy csendőr ködörös következtében megsebesült, közbelépett a katonaság. A csapatparancsnok energikus felszólítása után és miután megadták a jelt a katonai előnyomulásra, a tömeg meghátrált. Egy csúrt felgyújtottak. Összesen 8 letartóztatás történt. Dél felé a rend helyreállt.

* **Az ideai hadgyakorlatokban** az 1., 10., 11. és 6. hadtestek (Krakkó, Przemysl, Lemberg és Kassa) vesznek részt. Mint most egyik szaklap írja, az egyik fél fölött Ferenc Ferdinánd, a másik fölött Frigyes fhg. fog parancsnokolni.

* **A debreczeni cipész csizmadia munkások és kisiparosok** vasárnap tartották meg alakuló közgyűlésüket, az iparügyi tanács tanácsa nagy érdeklődés mellett. A gyűlés menete példás rendbe folyt le. Elnökké Széplaki József cipész iparost választották meg nagy lelkesedéssel; továbbá a tisztikar a következőleg alakult meg; al-elnök, Varkoly Gyula, pénztárnok Cziczó Lajos, jegyző Varga Károly. Ellenőrző bizottsági tagok Ökrös István, Kurucz Gyula, Kandra Mihály. Választmányi tagok: Varga József, Debreczeni Lajos, Stempel Mihály, Madai Imre, Cziczó János, Müller Gothárd, Bukszar József, Nagy Antal, Nagy Lajos, Szatay Károly, Fidler Jakab, Toth Gyula, Horváth Gyula, Bakó István, Kerekes Péter, Dóvalószki János, Kertész János, ifj. Püspök Sándor, Sági István, Grega Károly, Riuz Ferencz, Gulasz Gedeon, Vas István, Nagy Ferencz, Balogh István, Vámosi István.

Az egyet minden politikai párttól elzárkózva tisztán az önképzés önszervezés munkaközvetítés és a modern szakfejlődést tüzte ki céljául, a választmány ez uton is felhívja az összes cipész csizmadia munkások és kisiparosok figyelmét, az egyetbe való beiratkozásra. Beiratkozni lehet mindennap Cziczó Lajos egyll. pénztárnok főterei (Sten- zingerház) üzletébe. Beiratkozási díj 30 kr havijáradék 20 kr, Munkaközvetítés díjmentesen ideiglenesen Stempel Mihály (cipész m.) Batyhány-utcai üzletében egy nyilvántartási könyv által eszközölhetik. Kérhetnek a szaktá- sak minél számosabban igénybe venni, Az elnökség.

* **Ev. ref. egyháztalálkozó figyelmébe.** Az ev. ref. egyház presbiteriuma tudomására juttatja az ev. ref. egyház tagjainak, hogy az egyházi adó és közalapi illeték a folyó évre ki van vetve s az adókövetési munkalat az egyházi számvévi hivatalában van közszemlélésre kitéve, hol az a hivatalos órák alatt ez évi április hó 1 napjától 8-ik napjának délután 5 óráig bármikor megtekinthető. Ennek az adókövetési munkalatnak megtekintésére tehát azzal hívja fel az ev. ref. egyház tagjait, hogy a ki az adókövetést helytelennek találja vagy bármilyen okból helyesbítésre, vagy elengedésre vélt jogot formálni: ez iránt az egyházi törvény 251 §-a értelmében a fentebb jelzett idő alatt az egyházi számvévi el- egyháztér 17 sz. - hivatalos órák alatt akár szó- val, akár írásban megteheti felszólalását, mert későbbi felszólalásának hely nem adhatóik, Debreczen 1900 évi márczius hó 11-én tar- tott presbyteri gyűlésből. Az egyháztanács.

* **A modern theraphiában,** az orvos urak mindinkább a természetes gyógyvizeknek használatát, ezek között különösen a maga nemében páratlan Ferencz József keserűvizet ajánlják, mert ez egyedül kellemes ízű természetes hashajtószernek van elismerve. A Ferencz József keserűviz több mint husz év óta van használatban s egy családban sem szabadna hiányoznia.

Színház.

Tegnap este ismét a »Bibliás asszony« ment nagyszámú közönség előtt igen jó előadásban. Perényi Margit a czimszerepben, F. Kallay Lujza Thea szerepében sok kiérdemelt tapsot arattak. Jók voltak a többi szereplők is.

A Teleký vigjáték nyertese. A Teleký díjat — mint Bpestről táviratozzák — mely vigjátékra volt kitűzve, P r é m József nyerte Léha világ cz. darabjával.

Színházi műsor.

Kedden, bérlet »C«, negyedszer Kurucz- furlang.

Szerdán bérlet »A« Ninon. Ezt megelőzi A királyné apródja, vigjáték.

Csütörtökön, bérlet »B«, Proletárok. Irta Csiky Gergely.

Pénteken, bérlet »C« Sulamith. Zsidó dalmű 5 képben.

Szombaton, bérlet »A« ujdonságul elő- szőr: Kis püspök. A Telegdi pályázaton 800 koronával jutalmazott eredeti vigjáték. Irta: Lovassy Sandor.

Vasárnap délután félhelyárral: A Gé- sák, vagy Egy japán teaház története. Énekes vigjáték.

Este: bérletszünetben másodsor: Kis püspök.

IRODALOM.

B. Eötvös József munkáinak teljes kiadására előfizettek:

Folyt. és vége.

Dr. Pandý István
Polyák Béla
Dr. Plósz Béla
Págyi Simon
Rupprecht Tassiló
Rimey Károly
Racsek János
Dr. Rosenbergsamu
Radics József
Radnóti Dezsőné
Dr. Rósa István
Röck István
Ruff Miksa
özv. Roth Józsefné
Richter Károly
br. Radvánszky Antal
Riemholz Ferenczné
Rethi Lajos
Steinitzer Géza
Dr. Stiiler Bertalané
Sarkány József
Scholtz Ágost
Sváb Károly
Sandor Ármín
Seefehbner Gyula
Dr. Springer Ferencz
baró Solymosy László
bubarczi Schwartzter Ottó k.
Schveiber Ignác
Dr. Spät Henrik
Dr. Schneller István
Szeinfeld István
Sarkani Adolf
Sauermann Mihály
Schwartz Lajos
Steinacker Arthur
Sütő Béla
Sztakity Zsófia
Dr. Szacsavay Gyula
Dr. Szócs Ferencz
Szalavszky Gyula
Szily Kálmán
gróf Szapary István
Szinyei Merse István
gróf Szapary Gyula
Szikrai Ottó
Szikrai Margit
Szmracsányi Pál
Szlavy József,
Szuk Géza
Szöllősy János
Dr. Tóth Lajos
Tüköry Alajos
csantavéry Törley József
Tisza István gróf
Dr. Tanódy Márton
Thomka Nándor
Ifj. Tóth István
Turóczy Endre
Török Zoltán
Tejfalussy Ferencz
Urbán Ivan
Uhrin Vincze
Visolyi Ákos
Vambéry Ármín
Vild Károly
Dr. Való Simon
Dr. Vaszary Kólos
Varsagh Béla

Vörös Lajosné
lovag Wechseltmann Ignác
Wlassics Gyula
Wemer Ferencz
Weisz Károly
Weil Adolf
Dr. Witt György
Wagurszky Antal
Dr. Zsilinszky Mihály
özv. gróf Zichy Rezsóné
Ifj. Zinhaber József
gf. Zichy Andor
id. gf. Zichy Nep János
Valás es közoktatásügyi m.
Somogy vármegye
Selmeczbánya sz. kir. város
Pozsony sz. kir. város
Kolozsvár sz. kir. város
Arad sz. kir. város
Versicz r. t. város
Sopron r. t. város
Bikity község
Henczida község
Apátfalva község
N. Beeskereki Torontál megyei tak. és hitelbank
Bécsi osztr. magy. bank
Aradi és csanádi egy. vas. ig.
Pozsonyi keresk. akad.
Iglói állami tanár képz. int.
Nagy Szebeni áll. főgymn. tan. k.
Nagy Szebeni áll. főgymn. ifj. k.
Bpti reform. theol. tan. kar.
Znió-Váraljai áll. tanító képz.
Bányai kir. főgymn. tan. kt.
Bányai kir. főgymn. ifj. kt.
Brassói áll. keresk. akad.
Baranite község tanító kar.
Nagy körösi felső leány isk.
Mezőturi ev. ref. főgymn.
Szentesi rom. kath. tant.
Iglói ág. hitv. ev. elemi nép és polgári iskola
Iglói izr. elemi isk.
A'sólendvai áll. polg. fiúisk.
Szakálházi tanító-ésűtőlet
Zombori gör. kel. szerb. tanító képz.
Zolyomi áll. polg. fiúisk.
Bányai ág. hitv. ev. gymn.
Nagy Kálloai áll. gymn.
Kolozsvári keresk. akad. tkn. kv.
Kolozsvári keresk. akad. ifj. kv.
Kecskeméti áll. s polg. leányisk.
Kecskeméti közs. nép iskola
Balazsfalvai gör. kath. főgymn.
Sümei áll. real isk.
Baáni áll. elemi isk.
Kath. főgymn. ifj. kv. Veszprémben
Nagyszombati r. k. elemi isk.
Szegedi belv. közs. elemi isk.
»Sylói kaszinó«
Kapolnás-nyéki segély egyll.
Soproni Kaszinó egy.
Lovászpatai olvasókör
Brassói »Magyar Casinó«
Tályai olvasó egyll.
Borhádi polg. Casinó kv.
Szombatkelyi »Haladás« egy.
Pardányi Casinó egyll.
Vesztői kasznó
Fiumei Biblioteca Civica
Temesvári Keresk. Egyes.
Bpesti Orsz. izr. tanító egyes.
Győrvidéki tanító egyes.
Szomolnoki uri kasznó egyll.
Hajdu-Sámsoni olvasó egyll.
Bpesti m. mérnök és építész egyll.
Zalaegerszegi társaskör
Nagyszombati magyar kör
Makói izr. hitk.
Szegedi zsidó hitk.
Bacs Kis Kéri egyházmegye
Lecsoncei Izr. hitk.
Török szent miklósi izr. hitk.
Pécsi izr. hitk.
Zirczi apátság
Pannónhalmi sz. B. r. közp. főkv.
Arva varaljai Árvaí uradalom
Fiumei kir. kormányzóság
Bpti közp. távirat. hiv. házi kv.

Szinyei bácsi ünneplése. Az öreg Szinyei József a nemzeti muzeum hirlapkönyvtárának igazgatója név- és születésnapját ünnepelte József napján s miután 70. születésnapját töltötte be ezuttal, a nemzeti színház tisztikara ovációkban részesítette a munkában és érdemeiben gazdag férfit. — Ezenkívül szépen emlékezett meg a napon Szinyeiről, mint tiszteletbeli tagjáról az orsz. történelmi emléke-muzeum fővárosi választmánya is. A választmány elnöke, gróf Kreith Béla és a muzeum igazgató öre Kuzsók István üdvözölték az öreg Szinyeit, Komárom várának egykori dícső daláját, a ki karddal kezdte hazája szolgálatát s egy emberöltőn keresztül teljes odaadással szolgálja fölőval a magyar irodalmat s a magyar nemzeti kultúra ügyét.

CSARNOK.

A zsidó Eszter.

I.

Szegény, zsidó leány volt Eszter és virágot árult esténként a kávéházban. Fonnyadtak, hervadtak voltak a virágai, mert haj, kevesen adnak ki manapság pénzt olyasmire és éhen veszhetnek a szegény, vézna, sovány virágáros leányok, ha meg árva is, mint a zsidó Eszter. Pedig tan nem kellett volna neki úgy nyomorogni! Mert Eszter szép leány volt. Szép, nyulánk zsidó leány, koromfekete a haja, tüzes, lángot lövellő a szeme és a teste is formás, és kívánatos lett volna, ha ócska czafrangokkal nem lett volna borítva. Még így is. A vörös, husos ajka is mintha csak csókra termett volna.

A zsidó Eszter ott árult mindennap a kávéházban, ahova mi jártunk. Vett tőle mindenikünk egy szál virágot és azért halas volt, félre tette mindig a legszebbeket, amelyek legkevésbé voltak fonnyadtak. Lassanként odaszokott az asztalunkhoz, le is ült mellénk néha. Elmondta mindnyajunknak a történetét. Zsidó Eszternek hívtuk már csak. Nem bánta, nem volt érzékeny lány, akkor nem fogytak volna el a virágai.

Az egyik barátunk különösen érdeklődött iránta. Előbb azt hittük, csakugyan szerelmes belé. Pinternek hívták, kilépett katona volt, erőszakos durva ember. M gromlott a lelke a katonaságnál.

Egy napon azt mondta, hogy meg kell tréfálni a zsidó Esztert. Mikor eljött estében hozzánk, maga melle ültette, jóságos, édeskés hangot erőltetve, szerelmet vallott neki.

A szegény zsidó Eszter nem volt hozzá szokva, hogy ezt ilyen hangon mondják neki, máskor gorombán, durván, kiabáltak rá és megsimogatták a karjait. Azt mondták, ez a szerelem.

Hogy most szépen, gyöngéden mondták, fölnezzet csodálkozva barátunk markáns, szigorú arcára, amit most sokkal gyöngédebbnek látott.

Aztán fejét csóválta hitetlenül, mint aki sejtí, hogy tréfálni akarnak vele.

— Ne csufoljon! Maga szeret engem? a szegény, árva zsidó leányt? Ha! Ha! Ha! Hat lehet egy finom urnak, ilyen rongyos virágáros leányt szeretni?

Aztán mikor közelebb vonta Pinter magához és tovább hazudott a fülébe, elhomályosult a szeme és vonakodás nélkül ment barátunkkal, aki hitte, huzta maga után.

— Szeret? Hat lehet a szegény zsidó leányt szeretni.

II.

Tán harmadnapra találkozott Pinter a zsidó leánnyal a belvárosban. Mikor meglátta Eszter, hozzá akart menni, azt hitte joga van rá.

Azt pedig ellökte magától durván, hogy meghasadt a leánynak a lelke.

— Még kompromitálhatna az a rongyos utcza zsidó leány!

III.

Akkor nem láttuk sokáig Esztert. A kávéházba nem jött el többet, szegvelte tán a megaláztatást, vagy nem akart Pinterrel találkozni.

Egy este kitévedtünk valamelyik külvárosi, piszkos lebuja. Esett az eső, hát oda menekültünk.

Ronda, kábító büz volt odabenn. S amint látni kezdtünk a füstben, ott állt előttünk Eszter, a zsidó virágáros leány. Rongyos, zafatos ruha volt rajta, mezitelen a lába, a szájából kigőzögött a pálinka szag. A szemei tévetegeten forogtak, a husos ajka még jobban kiduzzadt, még vörösebb volt. Gyufát árult.

Mikor meglátott bennünket, egy csöppet sem lepődött meg. Odaült az asztalunkhoz, mióta nem történt volna semmi. Kicsapongó, vidám volt és trivialis nótákat énekelt. Hagyta simogatni, csókolni magát és egy csöppet sem zavarodott meg, ha valami illetlenségét mondtunk neki. Pinterrel különösen pajkos volt. Nevetett, ha kérdeztük tőle, hogy boldog-e most.

— Hogy boldog vagyok-e? Hisz dőzsölök, mulatok. Hat boldogság ez?

Aztán megkérdezte Pinter, hogy hiszi e még róla, hogy komolyan szerelmes volt akkor.

Eszter elhalványodott egyszerre, megüvegesedtek a szemei és elbámolt mintha gondolkodna egy kicsit.

— Tréfáltam csak veled Eszter. Tréfáltam, ugy-e nem haragszol?

Akkor elkomorlyodott Eszter egy kis időre. Az arca megvonaglott egyszerre kínosan a beesett szemeiből egy csepp könnyű csordult ki. Többet a hirtelenül jött fájdalom se tudott kifacsarni.

Pinter sajnálkozólag nézett rá, magához ölelte gyöngéden, mintha a hibáját akarna jóvátenni.

— Ugy-e nem haragszol, Eszter?

Eszter felsóhajtott mélyen. Látszott, hogy nagyon szenved.

— Hagyjatok! Csak a hitem ne vettétek volna el! Azt hittem szeretél akkor és csak azután untál meg, amikor a csókom élvezhetted. Azért mentem olyan gondtalanul a romlásba. Most megmondtad, hogy tréfáltam velem. Már nem tudnék olyan könnyelműen mulatni.

Aztán csapongó, vidámabb lett, mint előbb, kért maga, hogy csókoljuk, odatartotta az ajkát. Ivott mohón, kocizott veünk hogy elcsatlant a pohár.

Egy hosszú csók után eltávozott megint. Belemarkolt mind a két kezével a hajába, felkarmolta arcán a bőrt, hogy kiserkeni a vér.

— Csak a hitemet hagytátok volna meg így nem tudok tovább mulatni. Eresszetek. Szerettem, hát meg is kell lakolnom érte.

És fölrontotta örülten az a tót és szaladt a csatakoló, záporos esőbe. Abba kiáltotta:

— Hogy is szabadna szeretni a szegény, rongyos, árva zsidó lányt.

Almásy Gyula.

Nyilt-tér.

Nyilvános köszönet

Wilhelm Ferencz urnak, gyógyszerész Neunkirchenben, Alsó-Ausztria, az anti-rheumatikus és antiarthritikus vértisztítótheák feltalálójának. Köszvény és rheumatizmus elleni vértisztító.

Ha itt a nyilvánosság elé lépek, azért történik, mivel első sorban kötelességemnek tartom Wilhelm gyógyszerész urnak Neunkirchenben szolgálataiért, melyet vértisztító teája által kinzó rheumatizmus szenvedéseimben teljesített, köszönetemet kifejezni és aztán, hogy másokat is, kik ezen irtózatos betegségbe esnek, eme kitünő teára figyelmeztessen. A kinzó fájdalmakat, melyeket minden idő változtatásnál az összes tagjaimban szenvedtem és amelytől semmiféle gyógyszer, sem a Bádeni kénfürdők meggyógyítani nem tudott — nem vagyok képes leírni. Almatlanul hanykolódtam ágyamban, étvágyam szemlátomást elmult, kinézésem egészen elhomályosult és egész test-erőm elfogyott. A fenti tea 4 heti használata után fájdalmaimtól teljesen megszabadultam nemcsak és még most is, miután már 6 hét óta nem iszom teát, egészséges vagyok, testi erőm is megjavult. Erős a meggyőződésem, hogy mindenki, aki hasonló bántalmaknál ezen teánál keresi menedékét, annak feltalálóját, Wilhelm Ferencz urat, úgy mint én áldani fogja.

Kitünő tisztelettel.

Butschin-Streitfeld grófné

alezredes neje.

Kapható minden gyógyszerárban.

Debreczenben TÓTH BÉLA gyógyszerárban.

A védjegyre tessék vigyázni!

Máriaczei

gyomorcsépek

nagyserűen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és általános ismeretes házi és nepszer.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, hűzés lehet, fel-fujtság, savanyu felbűffogés, hasmenés, gyomoréges, felesleges nyalkakiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, szűkölés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, a menziben ez a gyomortól származott gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, gliszttak, majbajok és hámorrhoikáknál.

Említett bajknál MARIACZEI GYOMORCSÉPEK évek óta kitünőeknek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Carl Brady, Apotheke zum „König von Ungarn“ Wien, I. Fleischmarkt 1.

Magyarországi főraktár: Török József gyógyszerár Budapest, Király-utca 12. sz.

Kapható Debreczenben: Tóth Béla, Mihályvits István, Dr. Rótschnek V. Emil, Tamásy és Balázs gyógyszerészeknél. Diószegen: Vaday Ignác. Ér Mihályfalván: Matray István. Hadházon: Farvas Ödön. Kabán: Horváth Kálmán gyógyszerészeknél.

Foulard-selyem-ruha

8 frt 40 krtól

feljebb! — 14 méter — póstabér és vámmentesen Minták kiválasztásra, nemkülönben fekete, fehér és színes Henneberg-selyem blousok és ruhákra alkalmas, 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint.

Csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendelik.

HENNEBERG G., SELYEMGYÁROS, ZÜRICHBEN.

Cs. és kir. udvari szállító.

Pályázat.

Debreczen szab. kir. város iparos tanoncziskolájához egy **tanítói** állásra pályázat hirdettetik.

Javadalmazás egy iskolai évre 320 korona, melyet 10 egyenlő részletben a nemes város iparos tanoncziskolai pénztára hónaponként előlegesen fizet.

Kötelesség: az igazgató által évről-évre meghatározandó heti 2 hétköznap délutánján 2—2 órán a közhasznú ismeretekből oktatást adni; egyebekben a Nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi Miniszter 1893. évi július 31-ik napján 33,564. sz. a. kelt rendeletéből kiadott „Iparos tanoncziskolák szervezeté”-ben a tanítói állással egybekötött teendők pontos teljesítése.

Pályázók képesítésüket igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényüket **folyó hó 23-ikán d. e. 12 óráig** aláírottulhoz adják be.

Az állomás azonnal elfoglalandó.

Kelt Debreczenben, az iparos tanoncziskola felügyelő-bizottságának márczius hó 16-án tartott üléséből.

Bészler Károly

városi tanácsnok,
mint az iparos tanoncziskola felügyelő-bizottságának elnöke.

Csak akkor valódi,
ha a háromszögű palack az itt levő szalaggal (vörös és fekete nyomás sárga papíron) van elzárva

Eddig felülmulhatatlan! Maager Vilmos-féle

valódi tisztított

májolaj

törvényileg védett csomagolásban

MAAGER VILMOSTÓL BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és **könnyű emészthetőségénél** fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltek mindama eseteknél, melyeknél az orvos az **az egész testi szervezet, különösen mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását** el akarja érni. — **Egy üveg ára 1 forint** és kapható a gyári raktárban Bécsben, III/3. ker., Heumarkt 3., valamint az **osztr.-magy. monarchia legtöbb gyógyszerárában.**

DEBRECZENBEN: Toth Béla, Mihalovits István, dr. Róthschnek V. Emil gyógyszerészek, Rickl József Zelmós, Csanak József fűszerkereskedő uraknál.

Főraktár és főelárusítás az osztrák-magyar monarchia részére:

Maager Vilmos Bécs,
III/3., Heumarkt 3.

== Utánzások törvényileg üldöztetnek. ==

Üzleti könyvek,

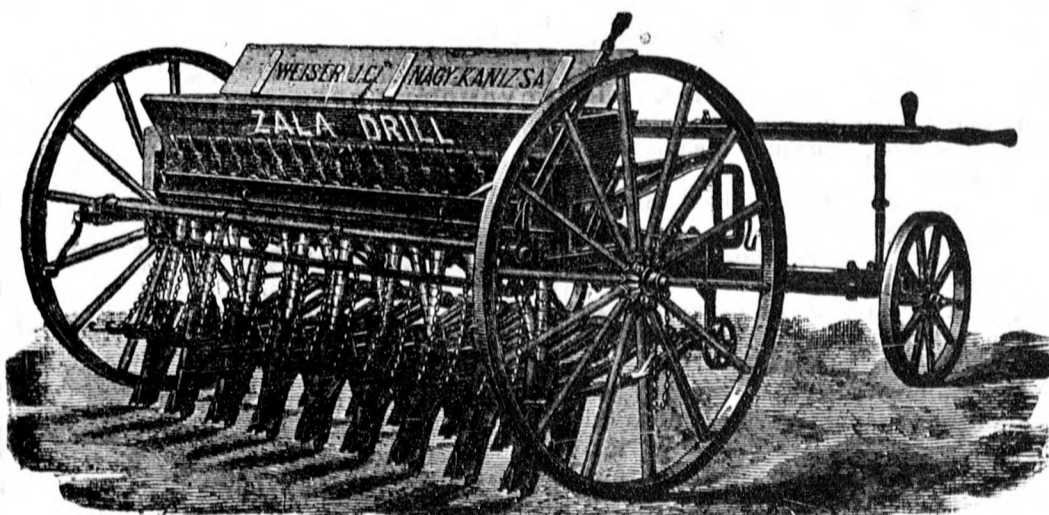
csinos kiállításban, erős kötésben, igen jutányosan kaphatók

Hoffmann és Kronovitz

könyvnyomdájában.

WEISER J. C.

mezőgazdasági gépgyára

NAGY-KANIZSÁN.

ZALA-DRILL sorvetőgépunk, a melynek elmés ujtásait a nagy közönség már jól ismeri nem szorul külön dicséretre, minden eddigi kiállításon az első díjat nyerte ugy 1897. október 1. a kishéri nemzetközi **vetőgép versenyen** az

állami arany éremmel lett kitüntetve,

a Maros-vásárhelyi kiállításon és a Hód-M.-Vásárhelyi vetőgép versenyen **az első díjat, aranyérmét nyert,** továbbá figyelmébe ajánlom a gazdaközönségnek egészen

acélból készített Sack rendszerű egy és két barázdás ekéinket.

Raktáron tartunk: 13—15 és 17 soros ZALA-DRILL vetőgépeket, továbbá rosták, konkolyozók, szecs kavágók, répavágók, kukorica morzsolók, ezenkívül minden talajművelő gazdasági eszközöket.

Debreczen, Szikszay-ház a főtözsde udvarán.

Gelbmann József,

Weiser J. C. gazd. gépgyár képviselője.